

fară ca proveniența cuvintului să fie clară". De notat că Rj. JAZU trimite, pentru explicarea formelor sîrbocroate, la rom. *căciugă, cigă*, pe care le citează după Cihac.

Cin „luntre mică, barcă” este, de asemenea, explicat de DLRM ca un împrumut din scr. *cin*. Dar această etimologie trebuie privită cu oarecare rezerve, atât din cauza că *cin* se întrebuințează într-o regiune (Muntenia, — vezi Scriban) în care e greu de presupus o influență sîrbocroată, cit și datorită faptului că cuvîntul împrumutat din sîrbocroată ar trebui să aibă în română forma *ciun*. De fapt, această variantă există în Banat (Vezi Scriban) și numai ea se datorește în mod cert limbii sîrbocroate. (În legătură cu etimologia cuvintelor *cin, ciun*, vezi E. Petrovici, *Vestiges des parlers slaves remplacés parlers roumain* în „Balcania” VI (1943), București, p. 498—519).

Ciup „șuviță de păr”. În dicționarele noastre (Tiktin, CADE, Scriban) se trimite la vsl. *čupā*. Doar DA îl consideră venit din scr. *čup(a)* „șuviță de păr”, dar și el adaugă: (cf. rus. *čupā* „moț”, rut. *čuper* „moț”, *čuprina* „femeie cu părul nepieptănat”). Cuvîntul pare a raze parte din fondul vechi slav al limbii române, mai ales că se găsește și la aromâni (*čup*, „clîți, fire de cîneapă”; vezi DDA<sup>1</sup>) și la albanezi (*čupe* „păr lung”, „fată”<sup>2</sup>). Poate că la originea lui s-a aflat un vsl. \* *čupr*, așa cum presupune Vasmer pentru cuvîntul *čyn* din limba rusă (Cf. M. Vasmer, *Russisches Etymologisches Wörterbuch*, vol. III, Heidelberg, 1958, p. 356).

Considerente similare ne fac să avem rezerve și asupra originii sîrbocroate a unor cuvinte ca *broaibă, cîrcel, cloșan, colniță, coștraș, plutniță, podină, poșil, povodnic, sagnă, scai, sporîș, șlădun, știm, temnic, zeng* și altele, explicate de DLRM ca provenind din sîrbocroată. Cercetînd eimologia dată acestor cuvinte în diferite dicționare ale limbii române, observăm varietatea soluțiilor propuse, ceea ce, în ultimă instanță, dovedește insuficiența argumentelor pentru demonstrarea unei etimologii sau alteia. Consemnarea lor ca sîrbisme, fără argumentări suplimentare, nu este însă justificată.

În situația de mai sus ar fi fost mult mai nimerit ca termenii sîrbocroați să fi fost citați doar pentru comparație. Cititorul va fi mai cîștigat dacă va fi prevenit că etimologia unui cuvînt sau altuia nu este sigură, decît dacă i se va oferi ca certă o etimologie nedovedită.

### III. Etimologie multiplă

O bună parte a împrumuturilor lexicale în română nu se datorește unei singure limbi, ci a două, sau chiar mai multe, cu care limba română a venit în contact. Acesta este și cazul unora dintre cuvintele discutate mai sus (vezi *cin* față de *ciun, cigă, sporîș, știm*, etc.). Revenim în mod special asupra cîtorva cuvinte de acest fel, pentru a sublinia un aspect al formării fondului lexical al limbii române pe care DLRM nu-l reflectă cu regularitate.

Dolină este un termen științific pentru a desemna o „depresiune în formă de pilnie, în terenuri cu roci solubile” și ca atare este mult mai probabilă proveniența lui din germ. *Doline* „id”, (de origine slavă; cf. scr. sloven. *dolina*, bg., rus. *dolina* „vale”). Același cuvînt se întrebuințează însă și în Banat, unde are un caracter popular. E evident că numai în acest din urmă caz constituie un împrumut din scr. *dolina* (vezi Scriban).

Mucenic este după toate aparențele un cuvînt intrat în limba română pe cale cărțură-rească. Contribuția sîrbocroată este neîndoieabilă, judecînd după fonetismul lui (*o > u*) și după largă circulație a cărților de redacție sîrbă în țara noastră în sec. XIV—XVII. Dar la fixarea acestui cuvînt în limba română nu trebuie neglijată nici forma din limba rusă (мученик), care a putut avea la noi o circulație cel puțin egală cu a cuvîntului sîrbocroat, în special în nord-estul țării. De aceea, indicația „scr., rus.” se impune în locul indicației sb., dată în DLRM (vezi Scriban); cf. G. Mihăilă, *Книжнославянское влияние на румынский литературный язык (лексика)* Rsl, IX, București, 1963, p. 33, unde sînt luate în considerare etimologiile din slavona rusă și bulgară.

Muceniță reprezintă aceeași situație ca și mucenic.

Pup, explicat de DLRM prin scr. *pupa* (trebuia citat scr. *pup*, care explică mai bine cuvîntul românesc din punct de vedere fonetic), numai în partea de sud-vest a țării este un împrumut din sîrbocroată, în timp ce prezența lui în nord-vestul țării se datorește limbii ucrainene<sup>3</sup>.

<sup>1</sup> Abrev. pentru T. Papahagi. *Dicționarul dialectului aromân*, Ed. Academiei, 1963.

<sup>2</sup> Cf. Angelo Leotti, *Dizionario albanese-italiano*, Roma, 1937, s.v.

<sup>3</sup> Vezi Acad. E. Petrovici: *Raportul dintre izvoarele dialectale slave ale limbii române* (În legătură cu *Atlasul lingvistic slav*). În Rsl, VII, București, 1963, p. 15.